

М. В. Зайцева

здобувач кафедри міжнародної інформації,
Інститут міжнародних відносин Київського національного університету
імені Тараса Шевченка, Україна
mariya.zaitseva@gmail.com

ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНА МОДЕЛЬ ВЗАЄМОДІЇ КРАЇН БРІКС: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Анотація. Проаналізовано політико-економічну складову взаємодії країн БРІКС, тенденції їх подальшої співпраці та перспективи впливу на сучасну систему міжнародних відносин. Визначено, що країни БРІКС знаходяться у стадії політико-економічної трансформації, демонструючи поступальні темпи розвитку. Акцентовано на тому, що Китай і Росія потребують подальшої реструктуризації політичної сфери, тоді як Бразилія, ПАР та Індія – поглибленого реформування економічного розвитку. Автором зроблено висновок, що у перспективі об'єднання БРІКС виступатиме єдиною геополітичною силою, що може сприяти його розширенню, проте поглиблення інституалізації до рівня повноцінного інтеграційного утворення не прогнозується.

Ключові слова: політико-економічна взаємодія, БРІКС, Бразилія, Росія, Індія, Китай, ПАР.

М. В. Зайцева

соискатель кафедры международной информации, Институт международных отношений
Киевского национального университета имени Тараса Шевченко, Украина

ПОЛИТИКО-ЭКОНОМИЧЕСКАЯ МОДЕЛЬ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ СТРАН БРИКС: ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ

Аннотация. Проанализирована политико-экономическая составляющая взаимодействия стран БРИКС, тенденции их дальнейшего сотрудничества и перспективы влияния на современную систему международных отношений. Установлено, что страны БРИКС находятся на этапе политико-экономической трансформации, демонстрируя поступательные темпы развития. Акцентировано на том, что Китай и Россия продолжают дальнейшую реструктуризацию политической сферы, тогда как Бразилия, ЮАР и Индия планируют осуществлять углубленное реформирование экономического развития. Автором сделан вывод, что в перспективе объединение БРИКС будет выступать единой геополитической силой, что может способствовать его расширению, однако углубление институализации до уровня полноценного интеграционного образования не прогнозируется.

Ключевые слова: политико-экономическое взаимодействие, БРИКС, Бразилия, Россия, Индия, Китай, ЮАР.

Mariia Zaitseva

PhD Seeker, Institute of International Relations of Kyiv National Taras Shevchenko University, Ukraine
36/1 Melnikova Str., Kyiv, 04119, Ukraine

POLITICAL AND ECONOMIC MODEL OF BRICS COOPERATION: TRENDS AND PROSPECTS

Abstract. *Purpose.* To analyze the political and economic cooperation in BRICS, the trends of future cooperation and the prospects of influence on the modern system of international relations. *Methods.* Political and statistical analyses were used for BRICS cooperation research. *Results.* The countries of BRICS are in the process of political and economic transformation, showing progressive pace of development. China and Russia will continue further restructuring of their political sphere, while Brazil, South Africa and India plan to carry out an in-depth reform of the economic development. *Discussion.* In prospect, BRICS may act as a united geopolitical force that can contribute from its expansion, but the deepening institutionalization of full integration is not on the agenda. *Conclusion.* The deeper political and economic cooperation among BRICS members will contribute to regional economic growth of Brazil, India and South Africa, as well as support of common unrepugnant geopolitical interests of China and Russia.

Keywords: political and economic cooperation; BRICS; Brazil; Russia; India; China; South Africa.

JEL Classification: F01, F02, F29, F42

Постановка проблеми. Сучасна геополітична взаємодія країн БРІКС пов'язана з необхідністю підтримки національних політичних та економічних інтересів держав на світовій арені. Зокрема Росія і Китай розглядають об'єднання як можливість забезпечення власного міжнародного політичного та економічного впливу на глобальні процеси розвитку людства. Водночас, економічне багатостороннє співробітництво є основою партнерства Бразилії, Індії і ПАР, які зацікавлені в освоєнні космосу, розвитку ракетобудування та нафтогазового сектора, формуванні регіонального політичного впливу. Діяльність країн у рамках БРІКС спрямована на поглиблення внутрішніх економічних і військово-технічних відносин та підтримку власного міжнародного й регіонального лідерства. Відтак вивчення процесів формування альтернативних інституцій глобального управління на прикладі країн БРІКС дозволить встановити особливості трансформації їхнього економічного зростання у міжнародно-політичний вплив.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемам формування неінституціональних структур глобально-

го управління в сучасному світі та стратегії п'ятистороннього співробітництва у форматі БРІКС присвячено дослідження зарубіжних учених, серед яких варто виділити Д. Уілсона і Р. Пурушотгамана (Wilson & Purushothaman, 2003), Дж. О'Ніла (O'Neill, 2007), С. Ахмеда та А. Келстона (Ahmed & Kelston, 2009), І. Валлерстайна (Wallerstein, 2013). Російські дослідники О. Ківа (2010), Р. Грінберг (2012), К. Пелевіна (2013), С. Коршунов (2013) досліджують політико-економічні процеси поглиблення інтеграційних відносин між країнами БРІКС. Роботи українських учених С. Шергіна, М. Рижкова, Є. Макаренко, А. Філіпенка, М. Фесенка, Л. Самойлової, В. Романової, Т. Кузьмича, М. Пасмор, К. Каймашнікової присвячені аналізу політичного, економічного та інформаційно-безпекового співробітництва країн об'єднання. Проте існує потреба подальшого дослідження впливу неформальних інститутів глобального управління на процеси регулювання сучасної системи міжнародних відносин.

Мета статті – проаналізувати політико-економічну складову взаємодії країн БРІКС, виявити тенденції пода-

льшої співпраці країн та перспективи їхнього впливу на сучасну систему міжнародних відносин.

Основні результати дослідження. Перспективи поглиблення політико-економічної взаємодії країн БРИКС можна розглянути в контексті міжнародних рейтингів, які формують ставлення світової спільноти до країн та регіонів і впливають на прийняття відповідних міжнародних політико-економічних рішень. Зокрема міжнародна консалтингова компанія Reputation Institute проводить дослідження залежності репутації держави від її економічних здобутків. Експерти компанії розробили рейтинг репутації держав на міжнародній арені (Country RepTrak), який дозволяє з'ясувати вплив репутації країни на здатність успішно конкурувати, залучати інвестиції, розвивати торгівлю і туризм. Репутація держав оцінюється за 100-бальною шкалою за такими критеріями, як захоплення, довіра, прихильність і повага до зовнішньої політики, ділового клімату, товарів та послуг, інфраструктури, якості життя, природних і туристичних ресурсів. У цілому дослідження охоплює 50 країн світу, серед яких з об'єднання БРИКС найкращу репутацію мають Бразилія та Індія, тоді як Китай і Росія знаходяться на нижчих позиціях. Також експерти вважають, що саме в Росії та Китаї існує найбільша відмінність між зовнішнім і внутрішнім сприйняттям репутації держави, зокрема внутрішня самооцінка репутаційного впливу країн на систему міжнародних відносин превалює над зовнішнім ставленням світової спільноти до подібної переваги (табл. 1).

Таблиця 1
Рейтинг репутації країн БРИКС упродовж 2009-2013 років

Місце в рейтингу	Країна	2009	2010	2011	2012	2013
21	Бразилія	53,5	55,5	54,6	55,4	57,8
29	Індія	50,4	51,8	50,3	51,9	50,7
36	ПАР	44,3	44,6	46,7	47,5	46,8
44	Китай	38,1	38,4	40,7	39,7	37,8
46	Росія	36,1	39,6	38,6	36,8	36,7

Джерело: Country RepTrak 2013. Topline Report [1]

Серед рейтингових показників політичного розвитку, що визначають вплив держав на зовнішньополітичні процеси, потрібно також виокремити рейтинг ефективності державного управління та індекс глобальної недієздатності держав, які комплексно демонструють політико-економічні важелі впливу політичної еліти країн на систему міжнародних відносин. Зокрема ефективність державного управління (Worldwide Governance Indicators) розраховується Світовим банком за шістьма критеріями: думка громадянської й підзвітність державних органів, політична стабільність і відсутність насильства, ефективність роботи уряду, дієвість законодавства, верховенство закону, подолання корупції. У 2012 році з-поміж п'яти країн БРИКС найкращі показники розвитку громадянських свобод та політичних прав, участі громадян у процесах прийняття політичних рішень, формування довіри до внутрішньо- і зовнішньополітичної діяльності держави мали Південно-Африканська Республіка та Бразилія, за ними розташувались Індія і Китай, а потім Російська Федерація. При цьому найгірший показник у сфері дотримання громадянських прав та свобод був притаманний Китаю, у сфері політичної стабільності – Індії і Росії, а ефективність роботи уряду та діяльність, спрямована на подолання корупції, найнижче оцінені в Росії [2].

Індекс глобальної недієздатності держав (Failed States Index) характеризує здатність або нездатність влади контролювати цілісність території, політичну, економічну і де-

мографічну ситуацію у країні. Розрахунок індексу здійснюється незалежною громадською організацією Fund for Peace спільно із журналом Foreign Policy з метою оцінки ризику та прогнозування внутрішньодержавних конфліктів. Експерти під «недієздатністю держави» розуміють втрату фізичного контролю над територією, а також нездатність легітимної державної влади забезпечити процес прийняття політичних рішень, надання громадських послуг і можливість взаємодіяти з іншими державами як повноправний член міжнародного співтовариства. Дослідження проводиться за політичними, економічними та соціальними індикаторами вразливості держави. Зокрема серед політичних показників досліджуються: рівень делегітимізації і криміналізації державних структур, наявність та якість громадських послуг, рівень порушення прав людини, рівень впливу державних структур у сфері національної безпеки, впливовість еліт, ступінь втручання інших держав або зовнішньополітичних акторів. Серед економічних показників вивчаються: нерівномірність економічного розвитку і рівень економічної нестабільності; серед соціальних – рівень демографічного тиску, міграції біженців та/або переміщених осіб, наявність незадоволених груп населення. Рейтинг країн БРИКС у 2013 році за індексом глобальної недієздатності свідчить, що всі країни об'єднання належать до групи країн із рівнем стабільності нижче середнього, при цьому Китай має вищий рівень ризику порівняно з Індією і Росією, а ПАР та Бразилія, хоч і належать до цієї самої групи країн, проте наближаються до рівня стабільності вище середнього [3].

Серед рейтингових показників економічного розвитку держав та регіонів світу потрібно звернути увагу на індекс глобальної економічної конкурентоспроможності (Global Competitiveness Index). У рейтингу 2013–2014 років, опублікованому аналітичною групою Всесвітнього економічного форуму, країни БРИКС демонструють різні показники: Китай лідирує у групі та займає 29-е місце з-поміж 148 країн, далі йде ПАР – 53-е місце, Бразилія знаходиться на 56-у місці, Індія перемістилася донизу і посіла 60 позицію, а Росія залишається найменш конкурентоспроможною серед країн групи БРИКС, займаючи 64-е місце [4]. У звіті «Ведення бізнесу у 2014 році», підготовленому Світовим банком та Міжнародною фінансовою корпорацією, наведено рейтинг 189 країн світу за показником створення сприятливих умов для здійснення комерційної діяльності. Найкращі можливості для бізнесу сформовані у країнах із високим рівнем доходу, які є членами Організації економічного співробітництва і розвитку, а найменш сприятливі – у країнах Африки на південь від Сахари та в Південній Азії. Країни БРИКС у цьому рейтингу займають різні позиції: ПАР серед країн об'єднання є найбільш привабливою для здійснення комерційної діяльності – 41-е місце, Росія займає 92-е місце, далі йдуть Китай і Бразилія – відповідно 96-е та 116-е місце, при цьому Індія посіла лише 134-е місце [5].

Дослідження об'єднання БРИКС за рейтингом валового внутрішнього продукту, що використовується для загальної характеристики результатів і темпів економічної діяльності країни, демонструє достатньо високий рівень життя у країнах. Зокрема Китай займає у світі другу позицію за показником валового внутрішнього продукту; до десятки країн із найвищим рівнем ВВП входять також Бразилія, Росія та Індія, і лише ПАР посідає 28-е місце в рейтингу [6]. Аналіз участі країн у міжнародній торгівлі (Global Enabling Trade Index) показує ефективність державної політики у цій сфері та можливості економічного співробітництва задля сприяння вільному пересуванню товарів і послуг. Дослідження проводиться за такими показниками відкритості національних економік для здійснення міжнародної торгівлі, як доступ до внутрішнього ринку, адміністративне управління на кордонах, діловий клімат, транспортна і комунікаційна інфраструктура. Відтак Китай та ПАР за переліченими показниками мають найкращі позиції серед країн БРИКС – відповідно 56-е і 63-е місця у світовому рей-

тингу, Бразилія займає 84-у сходинку, а Індія та Росія демонструють нижчі темпи розвитку серед членів об'єднання – відповідно 100-е і 112-е місця [7].

Транснаціональна аудиторська компанія PricewaterhouseCoopers здійснює аналіз макроекономічного розвитку країн за допомогою індексу ESCAPE, який включає вивчення економічного зростання і стабільності, соціального прогресу, комунікаційних технологій, політико-правових та регуляторних інституцій, стійкості навколишнього середовища. Серед країн світу, які покращили позиції від 2000-го до 2012 року, експерти виділяють Китай – він піднявся в рейтингу з 21-го на 16-е місце, а також Росію – із 39-го на 25-е місце. Водночас Бразилія, Індія та ПАР унаслідок загострення фінансово-економічної кризи знаходяться в більш нестабільному стані, що потребує проведення додаткових структурних реформ (табл. 2).

Таблиця 2
Рейтинг країн БРИКС за індексом ESCAPE
упродовж 2000-2012 років

місце			Країна	значення індексу		
2000	2007	2012		2000	2007	2012
21	21	16	Китай	46,0	50,6	56,3
39	29	25	Росія	22,5	43,0	47,7
33	36	35	Бразилія	28,0	33,2	38,6
30	33	37	Індія	30,9	36,2	38,2
41	42	40	ПАР	19,3	24,5	27,5

Джерело: Складено автором за даними дослідження PricewaterhouseCoopers [8]

За оцінками міжнародних рейтингових компаній, країни БРИКС перебувають на етапі економічної трансформації, яка у перспективі сприятиме зростанню міжнародно-політичної ваги п'яти країн, але за умови модернізації політичних інституцій в Китаї та Росії та поглиблення економічних реформ у Бразилії, ПАР та Індії. На думку аргентинського політолога Е. Перейри (Pereira, 2013), об'єднання країн БРИКС може стати фактором, що впливатиме на світове політичне та економічне життя, але за умови зближення національних інтересів і менталітету держав. Політичний вплив БРИКС на світову політику обумовлений також участю в Раді Безпеки ООН двох постійних членів – Росії і Китаю, а також долученням країн БРИКС до Групи двадцяти та Групи восьми [9]. У перспективі БРИКС може збільшити власний геополітичний вплив у світі, але західні аналітики вважають, що для цього необхідно забезпечити внутрішньополітичну стабільність у державах, вирішити конфлікти між членами об'єднання, стимулювати динамічний розвиток економіки і створити умови для культурно-соціальної єдності країн [10].

У 2013 році Росія виступила з ініціативою зближення країн БРИКС, затвердивши «Концепцію участі Російської Федерації в об'єднанні БРИКС», у якій розкрито державний підхід до співпраці із Бразилією, Індією, Китаєм та ПАР. Основна увага в концепції приділяється економічному співробітництву, хоч стратегічною метою Росії є поступова трансформація об'єднання з діалогового форуму та інструменту координації позицій з вузького кола проблем у повноформатний механізм стратегічної і поточної взаємодії щодо вирішення ключових питань світової політики та економіки. До того ж БРИКС характеризується як важливий поліцентричний фактор міжнародних відносин, за допомогою якого РФ планує розширити участь у глобальних політико-економічних процесах [11].

Необхідно зауважити, що Росія також має намір поліпшити поінформованість держав – учасниць БРИКС для збільшення взаєморозуміння між народами. Крім поетапного створення спільного інформаційного простору, що передбачає обмін програмами як на двосторонній, так і на багатосторонній основі між радіо- і телекомпаніями, РФ через мережу російських культурно-мовних центрів висуває завдання заохочувати вивчення російської мови в державах – партнерах БРИКС, що свідчить про прагнення

зміцнити доцентрові тенденції в об'єднанні та нейтралізувати дію факторів негативного характеру. Російські експерти, аналізуючи позицію держави щодо країн БРИКС, стверджують, що подібна зовнішньополітична активність пов'язана не тільки зі створенням геополітичного центру сили на противагу США, а й з очевидним лідерством у групі Китаю (на БРИКС у цілому припадає понад 40% світових валютних запасів, три чверті з яких є китайськими валютними резервами), тому Росія намагається створити особливі відносини в рамках об'єднання [11].

Відстоюючи власні геополітичні інтереси, країни БРИКС розглядають співпрацю в межах об'єднання передусім як інструмент покращення двосторонньої взаємодії, що не дозволяє сформувати цілісний міжнародний політико-економічний курс. Аналізуючи перспективи взаємовідносин між країнами БРИКС, необхідно наголосити на існуванні деяких проблем, пов'язаних із 1) прагненням Китаю створити двополярний світ із США і закріпити національну грошову одиницю юань як конкурента долару; 2) активним просуванням Росією ідей створення Єдиного економічного простору та спробою відновити вплив серед країн СНД; 3) існуванням територіальних суперечок між Індією і Китаєм, що не дозволяє поглибити співпрацю в рамках п'яти держав [12].

Подальша політико-економічна взаємодія в рамках БРИКС може сприяти розширенню об'єднання через залучення до співпраці Південної Кореї, Австралії, Туреччини і Мексики, які активно співпрацюють на двосторонній основі в політичній, економічній та культурній сферах. До групи БРИКС також можуть приєднатися Індонезія і Туреччина, створивши об'єднання під назвою БРИКСІТ [13; 14]. На думку автора, поглиблення інтеграційних процесів у рамках БРИКС дозволить Бразилії та Росії зайняти провідні міжнародні позиції, що частково стосується й Індії, тоді як для Китаю проект БРИКС є менш актуальним. У перспективі, як зазначають експерти, країни цієї групи можуть перетворитися на динамічний вектор забезпечення глобальної безпеки, захисту політичних і фінансово-економічних інтересів за допомогою об'єднання в рамках інших міжнародних організацій. У своїй зовнішньополітичній діяльності члени об'єднання будуть виступати за збереження міжнародної стабільності, дотримання статуту ООН та норм міжнародного права у форматі зустрічей на різних міжнародних форумах. Країни БРИКС прагнуть реформувати існуючу міжнародну фінансово-економічну структуру через створення нової системи резервних валют і підвищення ролі національних валют у взаєморозрахунках між країнами-членами [15; 16].

На нашу думку, допоки країнам БРИКС не вдасться сформувати єдину зовнішню політику та зменшити економічну залежність від інших країн, альтернативою яким виступає БРИКС, буде спостерігатися тенденція до двостороннього співробітництва, а не ефективної спільної діяльності. Прикладами узгодження позицій і прагнення держав БРИКС активно взаємодіяти як єдина структура можна назвати визнання Палестини, підтримка мирного вирішення конфлікту в Сирії, підтримка права Ірану на мирне використання атомної енергії, визнання за Африкою провідної ролі при вирішенні континентальних конфліктів, підтримка Росією і Китаєм прагнень Бразилії, Індії та ПАР до постійного членства в Раді Безпеки ООН.

Висновки. Процеси глобалізації і посилення впливу регіональних організацій на систему міжнародних відносин сприяли появі об'єднання країн БРИКС, які нині формують власну модель співпраці в політичній та фінансово-економічній сферах шляхом посилення політичних зв'язків між країнами-членами. На думку автора, кожна країна в рамках об'єднання прагне реалізувати власні інтереси за дла зміцнення національних політико-економічних позицій на міжнародній арені, що негативно впливає на єдність утворення. Тому країни БРИКС за потреби продовжать виступати єдиною геополітичною силою, але створення повноцінного політико-економічного інтеграційного утворення найближчим часом не відбудеться. У цілому поглиблення

політико-економічної взаємодії серед членів БРИКС сприяє тиме регіональному економічному зростанню Бразилії, Індії та ПАР, а також підтримці спільних, несуперечливих геополітичних устремлень Китаю і Росії.

Література

1. Country RepTrak 2013. Topline Report Reputation Institute [Electronic resource]. – 2013. – Access mode : http://www.west-info.eu/files/Topline_Report_Country_RepTrak_20131.pdf
2. Kaufmann D. The Worldwide Governance Indicators 2012 / D. Kaufmann, A. Kraay, M. Mastruzzi [Electronic resource]. – 2013. – Access mode : <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.aspx#reports>
3. The Failed States Index 2013 [Electronic resource]. – 2013. – Access mode : <http://fp.statesindex.org/rankings-2013-sortable>
4. World Economic Forum: The Global Competitiveness Report 2013-2014 [Electronic resource] / K. Schwab, X. Sala-i-Martin. – Geneva, 2013. – 569 p. – Access mode : http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf
5. Doing Business 2014: Understanding Regulations for Small and Medium-Size Enterprises [Electronic resource]. – October 29, 2013. – Access mode : <http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2014>
6. Рейтинг стран мира по уровню валового внутреннего продукта – информация об исследовании [Электронный ресурс] / Центр гуманитарных технологий. – Июль 2013. – Режим доступа : <http://gtmarket.ru/ratings/rating-countries-gdp/rating-countries-gdp-info>
7. Индекс вовлеченности стран в международную торговлю – информация об исследовании [Электронный ресурс] / Центр гуманитарных технологий. – Февраль 2014. – Режим доступа : <http://gtmarket.ru/ratings/the-global-enabling-trade-index/info>
8. Исследование PricewaterhouseCoopers: Комплексное развитие ведущих стран мира в период с 2000 по 2012 год [Электронный ресурс] / Центр гуманитарных технологий. – Февраль 2014. – Режим доступа : <http://gtmarket.ru/news/2014/02/06/6600>
9. Мамедов А. Этнопсихологическая предпосылка стран БРИКС [Электронный ресурс] / А. Мамедов. – Январь 2013. – Режим доступа : <http://www.geopolitica.ru/article/etnopsihologicheskaya-predposylka-stran-briks#.Um4LZVKUV0l>
10. Kliman D. M. BRICS Pose No Challenge to Global Order [Electronic resource] / Daniel M. Kliman // World Politics Review. – 25.03.2013. – Access mode : <http://www.worldpoliticsreview.com/articles/12815/brics-pose-no-challenge-to-global-order>
11. Концепция участия Российской Федерации в объединении БРИКС [Электронный ресурс]. – Февраль 2013. – Режим доступа : news.kremlin.ru/media/events/files/41d452a8a232b2f6f8a5.pdf
12. Денисенко В. Геополитические аспекты объединения в рамках БРИКС [Электронный ресурс] / В. Денисенко. – Апрель 2013. – Режим доступа : <http://www.geopolitika.lt/index.php?artc=5990>
13. Мелешко Е. Когда страны БРИКС смогут претендовать на мировое лидерство? [Электронный ресурс] / Е. Мелешко. – Февраль 2013. – Режим доступа : <http://www.geopolitics.ru/2013/02/kogda-strany-briks-smogut-pretendovat-na-mirovoe-liderstvo/>
14. Халифе-Рахм А. БРИКС может стать БРИКСИТ с Индонезией и Турцией [Электронный ресурс] / А. Халифе-Рахм // La Jornada. – 2012. – 2 дек. – Режим доступа : <http://inosmi.ru/world/20121204/202953810.html>
15. Мезяев А. БРИКС как новая геополитическая модель и приоритет внешней политики России [Электронный ресурс] / А. Мезяев / Фонд стратегической культуры. – Март 2013. – Режим доступа : <http://www.fondsk.ru/news/2013/03/29/briks-kak-novaya-geopoliticheskaja-model-i-prioritet-vneshnej-politiki-rossii-19812.html>

16. Кушников Г. Роль БРИКС в международных процессах на глобальном и региональном уровне [Электронный ресурс] / Г. Кушников. – Июнь 2013. – Режим доступа : <http://www.rusarticles.com/nauchnye-issledovaniya-statya/rol-briks-v-mezhdunarodnyh-processax-v-globalnom-i-regionalnom-urovne-6631059.html>

Стаття надійшла до редакції 25.02.2014

References

1. Reputation Institute (2013). *Country RepTrak 2013* (Topline Report). Retrieved from http://www.west-info.eu/files/Topline_Report_Country_RepTrak_20131.pdf
2. Kaufmann, D., Kraay, A., & Mastruzzi, M. (2013). *The Worldwide Governance Indicators 2012*. Retrieved from <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.aspx#reports>
3. *The Failed States Index 2013* (2013). Retrieved from <http://fp.statesindex.org/rankings-2013-sortable>
4. World Economic Forum (2013). *The Global Competitiveness Report 2013-2014*. Geneva. Retrieved from http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf
5. Doing Business 2014 (2013, October 29). *Understanding Regulations for Small and Medium-Size Enterprises*. Retrieved from <http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2014>
6. Centre for Human Technologies (2013). *Countries' rating by the level of gross domestic product* (The information about the study). Retrieved from <http://gtmarket.ru/ratings/rating-countries-gdp/rating-countries-gdp-info> (in Russ.).
7. Centre for Human Technologies (2012). *The Global Enabling Trade Index by countries* (The information about the study). Retrieved from <http://gtmarket.ru/ratings/the-global-enabling-trade-index/info> (in Russ.).
8. Centre for Human Technologies (2014). *PricewaterhouseCoopers: Integrated development of the leading countries in the period from 2000 to 2012*. Retrieved from <http://gtmarket.ru/news/2014/02/06/6600> (in Russ.).
9. Mamedov, A. (2013). *Ethno-psychological premise BRICS*. Retrieved from <http://www.geopolitica.ru/article/etnopsihologicheskaya-predposylka-stran-briks#.Um4LZVKUV0l> (in Russ.).
10. Kliman, D. M. (2013). *BRICS Pose No Challenge to Global Order*. Retrieved from <http://www.worldpoliticsreview.com/articles/12815/brics-pose-no-challenge-to-global-order>
11. *Concept of the Russian Federation in association BRICS* (2013, February 9). Retrieved from news.kremlin.ru/media/events/files/41d452a8a232b2f6f8a5.pdf (in Russ.).
12. Denisenko, V. (2013). *Geopolitical aspects of the BRICS Association*. Retrieved from <http://www.geopolitika.lt/index.php?artc=5989> (in Russ.).
13. Meleshko, E. (2013). *When BRICS countries can lay a claim to world leadership?* Retrieved from <http://www.geopolitics.ru/2013/02/kogda-strany-briks-smogut-pretendovat-na-mirovoe-liderstvo/> (in Russ.).
14. Jalife-Rahme, A. (2012). *Metarregionalismo de la multipolaridad: de los BRICS al BRICSIT (con Indonesia y Turquía)*. Retrieved from <http://www.jornada.unam.mx/2012/12/02/opinion/018o1pol> (in Span.).
15. Mezayev, A. (2013). *BRICS: New Geopolitical Model and Russia's Foreign Policy Priority*. Retrieved from <http://www.strategic-culture.org/news/2013/03/30/brics-new-geopolitical-model-and-russia-foreign-policy-priority.html> (in Russ.).
16. Kushnikov, G. (2013). *Role of BRICS in international processes at a global and regional level*. Retrieved from <http://www.rusarticles.com/nauchnye-issledovaniya-statya/rol-briks-v-mezhdunarodnyh-processax-v-globalnom-i-regionalnom-urovne-6631059.html> (in Russ.).

Received 25.02.2014

Щодо публікації наукових статей у науковому фаховому журналі «Економічний часопис-XXI»

Шановні колеги!

«Економічний часопис-XXI» – визнаний в Україні та за кордоном науковий журнал, який заснований і видається Інститутом суспільної трансформації з 1996 року.

Журнал «Економічний часопис-XXI» входить до переліку фахових наукових видань з економічних та політичних наук (Постанова Президії ВАК України №1-05/3 від 14.04.2010 р.).

Пропонуємо науковцям, викладачам, аспірантам, докторантам публікувати свої наукові статті та результати дисертаційних досліджень у науковому фаховому журналі «Економічний часопис-XXI».

Вимоги до наукових статей викладені в Інтернеті за лінком: <http://soskin.info/ea/avtory.html>